

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

rolul cursurilor de dezvoltare personală și orientare vocațională în procesul de integrare pe piața muncii a categoriilor defavorizate

Fundația PACT

Parteneriat pentru Acțiune Comunitară și Transformare

Fundația PACT

Parteneriat pentru Acțiune Comunitară și Transformare

Str. Dr. Lister 55, Ap. 5, Sector 5, București
021 / 4101058 (tel / fax), office@fundatiapact.ro
www.fundatiapact.ro, www.ajutaonline.ro

cuprins

Cuvânt introductiv	2
Context	4
Prezentare proiect “Bun meseriaș, caut patron”	6
Obiectivele proiectului	8
Principalele activități din cadrul proiectului	10
Partenerii Fundației PACT în proiect	12
Prezentarea cursului de dezvoltare personală și orientare vocațională	14
Dificultăți întâmpinate și lecții învățate (în cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron”)	22
Despre Fundația PACT	28

cuvânt introductiv

Fundația PACT, o organizație neguvernamentală și non-profit activă în domeniul dezvoltării comunitare și economiei sociale în România, a derulat în perioada mai 2008 – aprilie 2009 proiectul „Bun meseriaș, caut patron” destinat formării profesionale a 150 persoane de etnie romă din județul Argeș. În cadrul proiectului, Fundația PACT, alături de partenerii săi, trei organizații neguvernamentale din județul Argeș, a desfășurat o serie de activități (de ex. cursuri de dezvoltare personală și orientare vocațională, cursuri de calificare) menite să faciliteze incluziunea socială a persoanelor de etnie romă prin integrarea pe piața forței de muncă. Fundația PACT a realizat acest proiect având în vedere problemele foarte dificile cu care se confruntă populația romă la angajare: deficit sever de educație formală, număr mare de persoane fără nici o calificare, venituri foarte mici, discriminare socială, acces redus la informare etc.

Broșura de față descrie cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională (metodologie și rezultate), pentru a servi tuturor organizațiilor comunitare cu care lucrează Fundația PACT, precum și altor organizații și instituții implicate în programe de formare profesională, interesate să livreze cursuri de dezvoltare personală și orientare vocațională pentru categorii defavorizate.

De ce este necesară integrarea unui curs de dezvoltare personală și orientare vocațională în cadrul programelor de formare profesională?

Deși acest curs a fost susținut pentru persoane de etnie romă, Fundația PACT subliniază necesitatea și eficiența unei astfel de etape în cadrul proiectelor dedicate integrării pe piața muncii a categoriilor defavorizate din punct de vedere economic și social. Totodată, conținutul broșurii reflectă experiența Fundației PACT și a partenerilor săi în perioada de pregătire și desfășurare a cursurilor de dezvoltare personală, precum și a celor de calificare, și intenționează să atragă atenția asupra elementelor pe care un proiect de acest gen trebuie să le aibă în vedere – în special raportat la diferiți factori (de ex. educația, nivelul de trai, realitățile economice, discriminarea etc).

Acest material a fost realizat în baza materialelor dezvoltate în cadrul cursurilor de dezvoltare personală și orientare vocațională, precum și în urma experienței acumulate de Fundația PACT și partenerii săi.

context

Slaba dezvoltare a regiunii Sud-Muntenia creează disparități la nivel economic și social, care cresc vulnerabilitatea pe piața muncii a populației de etnie romă. Ideea proiectului „Bun meseriaș, caut patron” s-a născut ca urmare a analizei complexului de nevoi și probleme cu care se confruntă populația de etnie romă: rata mai mare a șomajului în mediul rural, lipsa abilităților necesare privind tehnicile de căutare a unui loc de muncă, nivelul redus de instruire, lipsa unei calificări sau deținerea unei calificări inadecvate cerințelor de pe piața muncii și dificultăți în găsirea unui loc de muncă și, nu în ultimul rând, lipsa unor structuri ale societății civile localizate în această regiune, care să reprezinte interesele populației de etnie romă în relație cu autoritățile locale și regionale.

Prin intermediul acestui proiect, Fundația PACT și-a propus să contribuie la incluziunea socială și economică a populației de etnie romă din regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia, facilitând accesul acestor persoane pe piața muncii printr-un proiect axat pe formare profesională incluzând cursuri de dezvoltare personală și orientare vocațională și cursuri de calificare. Măsura activă cu cel mai mare impact în creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă o constituie formarea profesională, aceasta având un rol esențial în echilibrarea cererii cu oferta pe piața muncii, cu accent pe învățarea pe parcursul întregii vieți.

Situația celor 10 comunități din județul Argeș implicate în proiectul „Bun meseriaș, caut patron”: în comunitățile Ștefănești, Călinești, Țițești, Merișani și Micești, pe ansamblu, procentul de romi care au absolvit 8 clase este de 10%, iar angajați nu sunt decât 5%. Aproximativ 95% sunt beneficiari ai legii 416/2001 privind venitul minim garantat. Mulți se ocupă cu colectarea de PET-uri, cartoane, fier vechi, lemne, din care obțin bani pentru întreținerea zilnică. Cei care se ocupa cu tăiatul și vândutul lemnului intra adesea în conflict cu legea. Ca ocupații tradiționale practicate, foarte puțini dintre ei confecționează și vînd măști, cozi de lăptăși, topoare, linguri de lemn. Primăvara, o parte dintre romi pleacă în sud pentru muncile agricole și se întorc toamna. În Vlădești, 20% dintre romi au 8 clase, dar nu sunt angajați, necalificați, beneficiari ai legii 416/2001 cu privire la venitul minim garantat; în Berevoiești marea majoritate a romilor nu sunt calificați, numai câțiva sunt șoferi calificați angajați; în Mihăiești, 15% dintre romi au 8 clase, 55 sunt calificați, iar 60 de persoane au firme de prelucrare a lemnului; în Aninoasa, 25% dintre romi au 8 clase, 3% sunt angajați, 10 sunt agricultori (tractorști și drujbiști). În zonă nu există meserii tradiționale.

Datele cu privire la cele 10 comunități vizate prin acest proiect sunt estimative; ele au fost colectate de reprezentanții celor două organizații comunitare partenere din județul Argeș, în baza statisticilor întocmite de asistenții sociali din primării.

„bun meseriaş, caut patron”

Proiectul „Bun meseriaș, caut patron” (mai 2008 – aprilie 2009) s-a adresat dificultăților de integrare pe piața muncii a cetățenilor de etnie romă din 10 localități din județul Argeș care înregistrează o concentrație mare a populației de etnie romă aflată în căutarea unui loc de muncă: comunele Aninoasa, Băilești, Berevoiești, Călinești, Merișani, Micești, Mihăiești, Țițești și Vlădești și orașul Ștefănești.

Proiectul propus de Fundația PACT s-a adresat cu predilecție următoarelor probleme înregistrate la nivelul județului Argeș:

- rata mai mare a șomajului în mediul rural (astfel proiectul se adresează comunităților de romi din 9 localități rurale și o localitate periurbană),
- vulnerabilitatea pe piața muncii a unui anumit grup (populația roma),
- lipsa abilităților necesare privind tehnicile de căutare a unui loc de muncă (beneficiarii proiectului au participat la un curs de dezvoltare personală și orientare vocațională care a inclus și o componentă de dezvoltare a abilităților de căutare a unui loc de muncă),
- nivelul redus de instruire (în proiect au fost livrate cursuri de calificare/recalificare) și
- dificultăți în găsirea unui loc de muncă (în proiect au avut loc activități de mediere pentru angajare).

Totodată, proiectul contribuie și la dezvoltarea capacității celor 3 organizații partenere de a lucra cu populația romă, de a organiza cursuri de dezvoltare personală și de calificare și de a facilita accesul pe piața muncii din regiune. Îndeosebi, experiența căpătată în cadrul acestui proiect contribuie la abilitarea organizațiilor comunitare partenere în vederea accesării de oportunități externe comunităților unde ele sunt active, la care oamenii din mediul rural nu au acces, respectiv atragerea și organizarea pe mai departe a unor cursuri de dezvoltare personală, completate de cursuri de calificare pliate pe nevoile personale ale participanților, în acord cu cerințele pieței muncii.

Valoarea adăugată a proiectului constă în faptul că oferă o soluție complexă problemei identificate: pe de o parte, lucrează cu grupul țintă pentru dobândirea unei meserii și dobândirea abilităților de căutare a unui loc de muncă, pe de altă parte lucrează cu angajatorii pentru sensibilizarea acestora față de grupul țintă.

obiectivele proiectului

- Sprijinirea unui număr de 150 de persoane de etnie romă în (re)descoperirea/(re)dobândirea abilităților de lucru în domeniile profesionale de care sunt interesate, în acord cu cerințele existente pe piața muncii locale și regionale, prin oferirea de cursuri de dezvoltare personală și orientare vocaționale
- Sprijinirea unui număr de 120 de persoane de etnie romă în a dobândi o calificare necesară pe piața muncii, prin facilitarea participării acestora la cursuri de calificare/ recalificare
- Sporirea șanselor de angajare pe piața muncii pentru 150 de persoane de etnie romă, prin oferirea de servicii de mediere
- Sporirea capacității a doua organizații comunitare din județul Argeș de a lucra cu comunitatea romă, de a accesa și a aduce resurse în comunitate și de a lucra cu parteneri din regiune
- Îmbunătățirea calității resurselor umane de care dispun cel puțin 30 de angajatori de la nivel local/regional, prin medierea angajării de persoane de etnie romă calificate conform cerințelor pieței
- Informarea a 50 de organizații comunitare cu privire la cursurile de dezvoltare personală, prin producerea și distribuirea unui număr de 1000 de broșuri care descriu metodologia și rezultatele cursului de dezvoltare personală livrat în cadrul proiectului

principalele activități din
cadrul proiectului

- **Cursuri de dezvoltare personală și orientare vocațională**

În perioada iulie – septembrie 2008 au fost organizate 10 cursuri de dezvoltare personală și orientare vocațională în cele 10 comunități. 250 de persoane de etnie romă, cu vârsta cuprinsă între 16 și 50 de ani, au avut posibilitatea să își analizeze competențele personale, sociale și profesionale, să facă un plan cu privire la viitorul profesional, să învețe cum se scrie un curriculum vitae și cum se desfășoară un interviu și să își facă un plan de viitor pentru angajare. În cadrul cursurilor de dezvoltare personală și orientare vocațională s-a urmărit și inițierea membrilor grupului țintă în utilizarea diferitelor surse și tehnici de informare pentru căutarea și găsirea unui loc de muncă. La finalul acestor cursuri, beneficiarii au optat pentru câte un curs de calificare/recalificare, în baza abilităților personale și profesionale (re)descoperite, a feedback-ului primit din partea trainerilor, dar și în funcție de cerințele și oferta de pe piața muncii din regiune.

- **Cursuri de calificare/recalificare (noiembrie 2008 – aprilie 2009)**

În baza opțiunilor participanților și a cerințelor de pe piața muncii din regiune au fost selectate 6 cursuri de calificare: „Lucrător în comerț”, „Lucrător în lăcătușerie mecanică structuri” (3 grupe), „Tapițer” și „Lucrător în structuri pentru construcții”. Selecția a fost realizată în urma numărului de înscrieri la fiecare curs precum și în funcție de disponibilitatea firmelor din regiune pentru a primi participanții la modulul de practică din cadrul cursurilor de calificare. Diplomele de absolvire ale participanților la cursurile de calificare sunt eliberate de Asociația pentru Dezvoltare Economică și Socială și acreditate de Consiliul Național pentru Formarea Profesională a Adulților (instituție publică cu rol de autoritate națională în domeniul calificărilor profesionale)

- **Mediere pe piața muncii (Asistarea persoanelor din grupul țintă în vederea angajării și menținerii unui loc de muncă)**

Pentru a facilita integrarea pe piața muncii a persoanelor de etnie romă, Fundația PACT a avut în vedere și sensibilizarea angajatorilor cu privire la situația și nevoile ocupaționale ale acestora. Pentru aceasta, informațiile oferite angajatorilor se referă la situația concretă a comunităților din care fac parte beneficiarii proiectului, la dificultățile întâmpinate de aceștia și la resursele și potențialul de dezvoltare existente.

partenerii Fundației PACT
în proiectul
„bun meseriaș, caut patron”

Acest proiect este derulat de Fundația PACT în parteneriat cu trei organizații neguvernamentale din județul Argeș:

- Asociația pentru Educație și Cultură pentru Oameni Valea Mare Podgoria (AECO) și
- Asociația Tinerețea și Prietenia (ATP) - *organizații comunitare care cunosc îndeaproape comunitățile vizate*
- Asociația pentru Dezvoltare Economică și Socială (ADES) - *organizație neguvernamentală cu experiență semnificativă în regiune, furnizor de formare profesională acreditat CNFPA*

Cele două organizații comunitare partenere, AECO și ATP, cu care Fundația PACT a mai colaborat în ultimii 3 ani, au jucat un rol cheie în procesul de evaluare a nevoilor și în etapa de organizare a cursurilor de dezvoltare personală și a celor de calificare: au propus cele 10 comunități, au cules date statistice și au efectuat o evaluare preliminară a situației minorității romă în cele 10 comunități. Cunoscând îndeaproape cele 10 comunități, cele două organizații comunitare au jucat un rol esențial în mobilizarea persoanelor de etnie romă pentru participarea atât la cursurile de dezvoltare personală, cât și la cursurile de calificare. De asemenea, cele două organizații au avut un rol important în implicarea instituțiilor din comunitate în acest proiect și în sensibilizarea angajatorilor din zonă pentru implicarea beneficiarilor în sesiunile de practică ale cursurilor de calificare.

AECO și ATP au experiență de lucru cu cele 10 comunități propuse în proiect, ambii lideri ai celor 2 organizații fiind animatori LEADER, un program european de formare a unor micro-teritorii, în care sunt incluse o parte din aceste comunități. De asemenea, liderii celor 2 organizații au experiență de lucru în comunități romă, derulând anterior proiecte dedicate comunităților de romi.

Având o experiență de 10 ani în livrarea de cursuri de calificare și cunoscând îndeaproape specificul zonei, ADES a jucat un rol foarte important în planificarea și organizarea cursurilor de calificare din cadrul proiectului “Bun meseriaș, caut patron”.

curs de dezvoltare personală
și orientare vocațională

Curricula cursului de dezvoltare personală și orientare vocațională livrat în cadrul proiectului a fost adaptată și dezvoltată de Fundația PACT în baza curriculei din cadrul unui proiect Grundvig, denumit ALAVA (Adult Learning as an Added Value to the Activities of Community-Based Organisations). Echipa de traineri din cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron” a căpătat experiență în livrarea acestui gen de curs în cadrul ALAVA, având astfel posibilitatea să adapteze conținutul și predarea cursului ținând cont de particularitățile grupului țintă (ex. deficit sever de educație, acces redus la informații privind piața de muncă).

Cursul a avut ca scop formarea unei atitudini proactive pentru dobândirea unei calificări recunoscute și căutarea unui loc de muncă în rândul persoanelor de etnie romă din cele 10 localități implicate în proiect. Perioada de desfășurare a unui curs a fost de patru zile, cu un program de patru ore pe zi, incluzând perioada de weekend pentru a facilita o prezență cât mai mare a beneficiarilor. Pe parcursul celor patru zile de curs, participanții au avut posibilitatea de a analiza și descrie competențele tehnice specifice solicitate de diferite profesii/meserii cărora le corespund standarde ocupaționale determinate, precum și calitățile și competențele personale de ordin psihologic corespundente, de a formula aspirații profesionale realiste, de a asocia diverse oferte de locuri de muncă cu oferta de cursuri de formare profesională, de a realiza un plan personal de acțiune pentru ocuparea unui loc de muncă.

Cursurile de dezvoltare personală și orientare vocațională au avut în vedere adaptarea sau dezvoltarea de competențe ale persoanelor de etnie romă din cele 10 comunități în raport cu nevoile personale și profesionale de dezvoltare și conform cu cerințele pieței.

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în sat Valea Corbului, comuna Călinești, județul Argeș, iulie 2008

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în sat Priboia, comuna Băilelești, județul Arges, iulie 2008

Cursurile au cuprins și un proces de analiză și evaluare participativă a nevoilor și resurselor persoanelor de etnie romă, în contextul comunităților din care fac parte. Această analiză a urmărit să determine care sunt nevoile de instruire semnalate și resimțite de persoanele din aceste comunități, privite ca nevoi personale și profesionale de dezvoltare, în raport cu potențialul propriu de dezvoltare și potențialul de dezvoltare al zonei. Analiza a implicat utilizarea unor metode și instrumente specifice, dezvoltate și îndelung utilizate de Fundația PACT în metodologia sa de lucru cu o largă varietate de comunități, permițând o reală participare și implicare a beneficiarilor în procesul de schimbare a propriei vieți și, implicit, a comunității de care aparțin.

La finalul acestor cursuri, beneficiarii au optat pentru câte un curs de calificare/recalificare în baza abilităților personale și profesionale (re)descoperite, a feed-back-ului primit din partea trainerilor și a cerințelor identificabile de pe piața muncii din regiune. Evaluarea cursurilor de dezvoltare personală și orientare vocațională de către participanți a scos în evidență un grad foarte mare de interes și apreciere a conținutului și organizării cursului.

Primele două zile ale cursului s-au axat pe analiza participativă a unora dintre dimensiunile propriei personalități, precum și pe analiza orientării aptitudinale/vocaționale a beneficiarilor. Prin exercițiile desfășurate în prima zi, cursanții au ajuns la o înțelegere și o cunoaștere a personalității lor, la o cunoaștere reciprocă, au realizat faptul că se află într-un grup de persoane care trăiesc experiențe și situații asemănătoare.

“am fost tratați pentru prima dată în viață egal”

Participant la cursul de dezvoltare personală
și orientare vocațională

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în
comuna Vlădești, județul Argeș, iulie 2008

Trainerul a utilizat tehnici de activare a grupului axate pe exerciții de cunoaștere interpersonală și de reflecție în legătură cu atitudinea personală față de dimensiunea vocațională. Participanții au elaborat un „tablou personal”, scopul acestui exercițiu fiind de a iniția un proces de autocunoaștere al fiecăruia și de a oferi o minimă imagine a identității personale din care face parte și identitatea profesională.

Au fost folosite de asemenea exerciții de exemplificare a competențelor personale și profesionale cu rolul de a evidenția descoperirea aptitudinilor personale care pot îmbrăca forma unor aptitudini profesionale. Participanții au ajuns astfel la conștientizarea co-existenței aptitudinilor profesionale cu cele personale. De asemenea, au înțeles faptul că aptitudini personale se pot transforma în competențe profesionale și că anumite calități personale care sunt și sociale le pot dubla, le pot acompania sau susține pe cele profesionale, sau dimpotrivă le pot împiedica dezvoltarea. Participanții au înțeles că există o graniță sensibilă între ele, iar multe sunt inter-janjabile, având valențe de competențe personale și totodată profesionale.

Exemple de astfel de competențe au fost aplicate la profiluri profesionale (ex. fierar, tâmplar, bucătar, vânzător), participanții având posibilitatea să le construiască prin intermediul exercițiilor. Mai întâi au construit profilul profesional prin descrierea meseriei și listarea competențelor minime cerute pentru practicarea fiecărei meserii. Apoi, participanții au căutat să vadă de ce competențe are nevoie o persoană pentru a putea practica meseria respectivă și în ce măsură meseriile dorite de participanți se potrivesc cu competențele profesionale și personale. De asemenea, prin intermediul unui alt exercițiu, participanții au avut posibilitatea de a-și analiza într-un mod aprofundat aptitudinile personale manuale și intelectuale.

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională
în comuna Vlădești, județul Argeș, iulie 2008

În cursul celei de-a doua zi, participanții și-au analizat calitățile și competențele personale și profesionale. Prin intermediul exercițiilor desfășurate în această zi, beneficiarii și-au înțeles competențele personale, au devenit conștienți de faptul că anumite calități profesionale cheie se regăsesc și în activitățile recreative, și-au analizat propria situație de viață, au început să se gândească la viitorul și dorințele lor profesionale.

Trainerul a utilizat o comparație între slujba ideală și slujba reală pentru a-i ajuta pe cursanți să înțeleagă diferența între ce își doresc și ce pot face și pentru a arăta faptul că centrul de interes al acestei activități nu este numai dorința, ci și realitatea acestora. Totodată, trainerul a oferit informații împreună cu participanții despre pașii pe care aceștia ar putea să îi parcurgă pentru obținerea slujbei reale (ex. continuarea celor 8 clase, implicarea în programul „A doua șansă” - Accesul la educație pentru grupuri dezavantajate, urmarea unor cursuri de formare profesională, realizarea unui stagiu de practică); cursanții au fost astfel încurajați să analizeze slujba reală apropiată de posibilitățile lor actuale. Trainerul a pus accent pe importanța cursurilor de calificare ca punct important de pornire în procesul de obținere a slujbei reale.

În încheierea celei de a doua zi, cursanții au primit lista cursurilor de calificare disponibile în cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron”, precum și informațiile necesare pentru înscrierea și participarea la aceste cursuri (ex. durata și conținutul cursurilor, calificarea obținută).

“mi-a placut în primul rând ca am învățat să fac un CV”

Participant la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în sat Valea Corbului, comuna Călinești, județul Argeș, iulie 2008

Ziua a treia a fost concentrată pe orientarea pe piața de muncă: participanții au învățat cum să caute un loc de muncă, cum să se prezinte la un interviu, au primit oferta de locuri de muncă prezentată în ziarele locale, precum și cea oferită de Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, județul Argeș. Cursanții au avut oportunitatea să adune idei cu privire la piața forței de muncă și la metodele cunoscute pentru a obține o slujbă. De asemenea, au identificat cât mai multe modalități de a găsi locuri de muncă vacante și, împreună cu trainerul, au stabilit un ansamblu mai larg de metode de accesare a pieței forței de muncă.

Cursanților li s-a prezentat conținutul unui curriculum vitae cu care s-au familiarizat, li s-a pus la dispoziție un model de curriculum vitae pe care l-au completat în funcție de propria experiență profesională. Cursul a inclus și un modul axat pe cum se desfășoară un interviu pentru obținerea unui loc de muncă. Participanții au fost stimulați să discute despre propriile experiențe legate de interviuri și despre întâlnirile cu angajatorii, devenind mai conștienți de faptul că împărtășesc experiențe similare, atât pozitive cât și negative.

Trainerul a prezentat cursanților etapele unui interviu, iar în urma exercițiilor, cursanții au realizat cât de importantă este prima impresie la un interviu, au devenit conștienți de importanța comunicării nonverbele, au exersat posibile întrebări pe care le-ar adresa unui angajator, s-au familiarizat cu „întrebările capcană” și au fost stimulați să se gândească la cele mai adecvate răspunsuri.

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în comuna Vlădești, județul Argeș, iulie 2008

Cursanții au devenit de asemenea conștienți de faptul că la finalul unui interviu e firesc să fie clarificat ce urmează să se întâmple, că este important să fie stabilită împreună cu angajatorul o dată până la care ambele părți vor lua decizia finală legată de ocuparea postului. Pentru a facilita înțelegerea acestor etape, trainerul a utilizat un anunț al unui post potrivit cursanților, stimulându-i pe cursanți să exerseze prezentarea personală la interviu.

Ziua a patra a inclus prezentarea oportunităților de angajare din regiune, a ofertelor de formare profesională, precum și elaborarea planurilor personale de acțiune pentru angajare. S-a încercat o privire de ansamblu asupra utilității activităților din ultima zi prin conectarea lor cu subiectele precedente și s-a inițiat o discuție facilitată pe tema locurilor de muncă disponibile în regiune. Cursanții au schimbat informații cu privire la locurile de muncă pe care le cunoșteau: locație, accesibilitate, cerințe, salariu.

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în sat Valea Corbului, comuna Călinești, județul Argeș, iulie 2008

Participanților li s-a prezentat oferta de locuri de muncă din regiune, aceștia observând că piața de muncă regională are suficiente oferte. Cursanții au analizat câteva poziții de pe lista cu oferte de locuri de muncă (obținută anterior de la Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă și din ziare locale). Trainerul a facilitat apoi o discuție pe tema pregătirii necesare ocupării unor locuri de muncă; participanților le-a devenit tot mai clară necesitatea formării profesionale pentru ocuparea unor locuri de muncă. Cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională s-a încheiat cu realizarea planurilor de acțiune privind formarea profesională, cursanții devenind conștienți de importanța cursurilor de calificare pentru integrarea pe piața muncii.

“a fost foarte bine și, fără acest curs, nu am fi putut merge mai departe”

“să se facă mai multe cursuri pentru că ne schimbă viitorul”

Opiniile participanților cu privire la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională

dificultăți întâmpinate și lecții învățate

(în cadrul proiectului
„Bun meseriaș, caut patron”)

În etapa de redactare a cererii de finanțare, Fundația PACT a anticipat existența unor factori ce ar fi putut influența în mod semnificativ atingerea obiectivelor. Din cercetări anterioare și din colaborarea cu organizațiile partenere de la nivel local, Fundația PACT a estimat o serie de riscuri: motivația slabă a persoanelor din aceste comunități de a participa la cursurile de calificare, determinată în mod special de situația economică și socială precară cu care se confruntă, precum și interesul scăzut al angajatorilor pentru contractarea persoanelor de etnie romă.

Etapa de organizare a cursurilor de dezvoltare personală a fost în acest sens, deosebit de importantă pentru a înțelege situația, așteptările și dificultățile cu care aceste comunități se confruntă. Echipa proiectului a identificat astfel în momentul implementării acestei activități primul și cel mai important risc legat de participarea grupului țintă la activitățile proiectului: populația romă activă din mediul rural cel mai adesea muncește cu ziua, iar participarea la cursuri poate însemna pentru anumite familii renunțarea la hrana zilnică.

De asemenea, având în vedere faptul că în comunitățile vizate, 80% din familiile de romi supraviețuiesc în baza ajutorului social și a muncii zilnice necalificate, participarea la cursurile de calificare pe o perioadă îndelungată (de cel puțin 3 luni) a constituit o problemă majoră. Astfel, din cele 250 de persoane care au participat la cursurile de dezvoltare personală desfășurate pe parcursul a doar patru zile în fiecare din cele 10 comunități, la cele 6 cursuri de calificare s-au înscris ulterior doar 150 persoane, în condițiile în care partenerii de la nivel local au efectuat multiple vizite în cele zece localități în perioada septembrie 2008 – februarie 2009.

Mai mult decât atât, față de numărul total inițial al celor înscriși la cursuri s-a înregistrat o prezență scăzută în anumite cazuri, deși condițiile oferite prin proiect (și anume cursuri și transport gratuite) erau menite să faciliteze prezența persoanelor înscrise. Probleme invocate cel mai des de beneficiari au fost lipsa timpului alocat unor munci zilnice pentru asigurarea unui venit minim familiei, necesitatea femeilor de a sta acasă pentru a îngriji copiii.

O altă dificultate identificată de Fundația PACT a fost legată de condițiile de participare la cursurile de calificare, înscrierea fiind condiționată de numărul de clase absolvite: la cursurile de nivel 1 pot participa persoane care au absolvit mai puțin de 8 clase, iar cursurile de nivel 2 sunt destinate persoanelor care au absolvit minim 8 clase. Evaluările inițiale realizate de coordonatorii locali, dar în mod special organizarea cursurilor de dezvoltare personală în fiecare comunitate au relevat faptul că o foarte mică parte dintre persoanele de etnie romă din cele 10 comunități cu care s-a lucrat în proiect au absolvit 8 clase. În funcție de acest criteriu, dar și de opțiunile pentru cursurile de calificare, Fundația PACT și partenerii săi au selectat cursuri de calificare de nivel 1 pentru a facilita înscrierea unui număr cât mai mare de beneficiari.

Participanți la cursul de dezvoltare personală și orientare vocațională în sat Valea Corbului, comuna Călinești, județul Argeș, iulie 2008

Este important de remarcat faptul că cele două organizații comunitare partenere în proiectul „Bun meseriaș, caut patron” (AECO și ATP) au jucat un rol esențial în mobilizarea beneficiarilor pentru participarea la cursurile de dezvoltare personală și orientare vocațională, precum și la cursurile de calificare. În astfel de proiecte de formare profesională, implicarea unor organizații de la nivel local care cunosc și au acces la comunitățile defavorizate este esențială pentru a asigura prezența și participarea beneficiarilor la cursuri. Totodată, în timpul implementării activităților proiectului, echipa proiectului a remarcat faptul că mobilizarea persoanelor de etnie romă din localitățile vizate în proiect depinde în mare măsură de liderii informali din aceste comunități. Așadar, Fundația PACT subliniază necesitatea implicării acestora în cadrul proiectelor de formare profesională pentru a asigura mobilizarea beneficiarilor în vederea participării la cursuri.

Un factor semnificativ în organizarea unor programe de formare profesională care includ cursuri de calificare îl reprezintă **locația cursurilor**; în proiectul „Bun meseriaș, caut patron”, cursurile de dezvoltare personală și orientare vocațională s-au desfășurat în fiecare comunitate, facilitând astfel prezența participanților. Însă, în cazul cursurilor de calificare, a fost aleasă o locație în funcție de compania care asigura modulul de practică precum și de zona din care proveneau cei mai mulți participanți înscriși. Acest lucru a presupus asigurarea transportului beneficiarilor către locația de curs, fapt ce, coroborat cu constrângerile financiare impuse de bugetul proiectului, a avut efecte negative în sensul unei prezențe reduse la cursurile de calificare.

Astfel, în perioada de promovare a proiectului precum și în etapa de organizare a cursurilor de dezvoltare personală, echipa proiectului a constatat că între localitățile incluse în proiect nu există suficiente curse directe cu transportul în comun, astfel că transportul se efectuează pe rute ocolitoare, prin Pitești. Mai mult decât atât, anumite comunități se află la o distanță foarte mare față de ruta curselor intrajudețene. În aceste condiții pentru deplasarea celor 120 de beneficiari ai proiectului la cursurile de calificare, echipa de proiect a întâmpinat o serie de dificultăți: costuri ridicate solicitate de firmele specializate de transport din zonă, o prezență redusă la cursuri a beneficiarilor, probleme organizatorice pentru a asigura transportul pentru mai multe cursuri în paralel având în vedere totodată limita de buget impusă în proiect.

În urma acestei experiențe, Fundația PACT consideră că pentru eficientizarea unor astfel de programe de formare profesională, un factor important îl constituie organizarea cursurilor de calificare în localitatea din care provin beneficiarii pentru a facilita prezența acestora la cursuri.

Un factor de risc pe care, în acest caz, echipa proiectului nu l-a putut anticipa a fost criza economică ce a afectat în mod special organizarea cursurilor de calificare în cadrul cărora modulul de practică trebuia asigurat în cadrul unor firme de profil din regiune. Fundația PACT și-a propus să desfășoare proiectul în județul Argeș, având în vedere faptul că estimările privind dinamica cererii de forță de muncă în perioada 2005-2013 indicau cea mai semnificativă creștere în această regiune coroborată cu oportunitatea creării de noi locuri de muncă prin intermediul investițiilor în domeniul serviciilor, construcțiilor, turismului. Totodată, același studiu relevă faptul că județul Argeș beneficia de un nivel crescut al industrializării, de una dintre cele mai mari cifre de afaceri (33%), importante investiții străine în regiune. De asemenea, județul Argeș deține, împreună cu județul Prahova, aproape 55% din totalul IMM-urilor din regiunea Sud Muntenia.

Asistarea grupului țintă pentru găsirea unui loc de practică în cadrul cursurilor de calificare a întâmpinat însă dificultăți din cauza situației economice cu care județul Argeș se confruntă începând cu ultima parte a anului 2008. Astfel, mai multe firme din regiune cu potențial de a angaja beneficiarii proiectului în urma finalizării cursurilor de calificare nu au mai fost în măsură să colaboreze pentru a asigura modulul de practică în cadrul cursurilor de calificare.

În procesul de selecție a firmelor în cadrul cărora participanții puteau efectua stagiul de practică necesar pentru cursurile de calificare, echipa proiectului a întâmpinat dificultăți privind condițiile de protecție a muncii solicitate de unele companii. Astfel, pentru cursul de calificare „Fierar betonist”, a fost solicitată achiziționarea unor costume de protecția muncii pentru participanții la stagiul de practică. Aceste costuri ridicate nu erau prevăzute în bugetul proiectului iar beneficiarii nu aveau posibilitatea financiară de a le achiziționa; având în vedere acest factor precum și lipsa înscrierilor beneficiarilor la cursul de nivel 2, echipa proiectului a fost nevoită să caute alte soluții pentru desfășurarea cursurilor de calificare.

În concluzie, un proiect axat pe formarea profesională a unor categorii defavorizate din punct de vedere economic și social trebuie să aibă în vedere implementarea unor măsuri specifice și programe personalizate pentru a răspunde nevoilor și pentru a asigura o cât mai eficientă realizare a obiectivelor.

Implementarea eficientă a unor programe de formare profesională pentru persoane provenind din cadrul unor categorii sociale defavorizate depinde în mare măsură de o cunoaștere aprofundată a situației sociale și economice a respectivelor categorii, precum și de o înțelegere a contextului local și regional. În cadrul acestor programe, un rol decisiv îl au etapele anterioare cursurilor de formare profesională.

Organizarea cursurilor de dezvoltare personală și orientare vocațională în cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron” a demonstrat, în acest sens, necesitatea unei asemenea etape, esențială pentru o evaluare realistă a situației cu care beneficiarii proiectului se confruntă, această fază contribuind în mod semnificativ la procesul de organizare a cursurilor de calificare.

Despre Fundația PACT

Fundația PACT – Parteneriat pentru Acțiune și Transformare Comunitară – este o organizație neguvernamentală și non-profit activă în domeniul dezvoltării comunitare și economiei sociale în România. Fundația PACT are sediul în București și derulează programe și proiecte cu precădere în comunități rurale, dar și urbane mici și mijlocii, din zona de sud a țării (regiunile Sud-Vest Oltenia și Sud-Muntenia), oferind instruire, consultanță, facilitare comunitară și mici finanțări pentru grupuri și organizații comunitare.

Misiunea Fundației PACT este de a contribui la dezvoltarea sustenabilă a comunităților prin promovarea inițiativelor locale și regionale, a parteneriatului și a responsabilității sociale. Pentru îndeplinirea acestei misiuni, Fundația PACT urmărește atingerea următoarelor obiective:

- Dezvoltarea societății civile în mediul urban și rural;
- Dezvoltarea teoriei și practicii în domeniul dezvoltării comunitare;
- Stimularea responsabilității sociale a indivizilor, comunităților și mediului de afaceri
- Dezvoltarea capacității grupurilor marginalizate și dezavantajate și stimularea acestora pentru îmbunătățirea condițiilor de viață în comunitățile lor;
- Stimularea practicilor participative și a parteneriatului;
- Promovarea și susținerea inițiativelor socio-economice locale și regionale.

Echipa PACT are expertiză în proiecte de instruire și consultanță în dezvoltare comunitară, planificare participativă, planificare și management de proiect, dezvoltare organizațională, relații publice și strângere de fonduri, educație financiară și antreprenariat.

PACT sprijină sectorul dezvoltării comunitare în România și Europa Centrală și de Est, prin studii și cercetări, instruirii pentru profesioniști în domeniu și oportunități de internship pentru studenți. PACT sprijină dezvoltarea sectorului de economie socială în România prin organizarea de întâlniri și seminarii cu organizații și instituții active în domeniu și derularea unor proiecte inovative de dezvoltare economică locală.

Partenerii Fundației PACT în cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron”

Asociația de Dezvoltare Economico - Socială (ADES) este o organizație neguvernamentală și non-profit cu sediul în Curtea de Argeș (jud. Argeș) a cărei misiune este de a induce schimbarea pozitivă în dezvoltarea socio-economică a comunităților, într-o manieră profesională, etică și responsabilă. Începând din anul 1996, ADES a organizat cursuri de calificare/perfecționare pentru mai mult de 12.000 persoane în domenii ca: dezvoltarea abilităților antreprenoriale, calculatoare, contabilitate, noțiuni fundamentale de igienă, croitorie etc. Cursurile sunt concentrate pe transferul abilităților practice care pot fi cu ușurință puse în aplicare și sunt certificate și recunoscute oficial de autoritățile române (Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării și Ministerul Sănătății) prin colaborarea asociației cu Agenția Județeană de Formare Profesională Argeș.

Asociația Educație și Cultură pentru Oameni (AECO) este o organizație neguvernamentală și non-profit cu sediul în Valea Mare Podgoria - Ștefănești (jud. Argeș), preocupată de dezvoltarea localității sale și a altor localități învecinate. Organizația a derulat proiecte de integrare școlară a copiilor dezavantajați, organizarea de cursuri pentru membri comunității și facilitarea de noi grupuri comunitare în comunități învecinate. De asemenea, organizația a inițiat un parteneriat la nivel microregional, pentru formarea unui grup de acțiune locală (GAL), pentru o derulare integrată a proiectelor de dezvoltare rurală.

Asociația Tineretea și Prietenia (ATP) este o organizație neguvernamentală și non-profit cu sediul în comuna Bălilești (jud. Argeș), care a derulat proiecte în scopul dezvoltării comunitare: "Fiii satului", "Ziua comunei", aniversarea centenarilor, sărbătorirea veteranilor și a văduvelor veteranilor de război. ATP organizează sistematic evenimente culturale și sportive al căror scop este păstrarea tradiției. Pentru a crește atractivitatea Căminului Cultural și transformarea acestuia în centru cultural și sportiv al comunității, organizația a amenajat și dotat un teren de sport în curtea acestuia. Asociația este de asemenea preocupată de crearea de parteneriate între autoritățile locale (primărie, școală, biserică, poliție și firme), de îmbunătățirea relațiilor între cetățeni și instituții locale și de a promova aceste inițiative prin tipărirea ziarului local "Săteanul".

Acest material a fost realizat în cadrul proiectului „Bun meseriaș, caut patron” derulat de Fundația PACT cu sprijinul financiar al Uniunii Europene prin Programul Phare 2006 – Coeziune Economică și Socială – Dezvoltarea Resurselor Umane - Măsuri de Incluziune Socială.

Autori: Fundația PACT
Drepturile de autor asupra acestei publicații sunt rezervate Fundației PACT
Publicat la București, martie 2009

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Fundația PACT

Parteneriat pentru Acțiune Comunitară și Transformare